

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

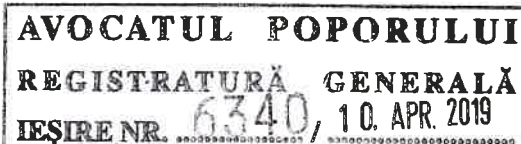

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului Comisar-șef de poliție, Călin CHIȚU,

Comandantul Poliției Municipiului Arad

RECOMANDAREA

Nr. ²¹... din ~~10~~ ¹⁰aprilie 2019

**referitor la încălcarea drepturilor fundamentale
ale unui pensionar declarat decedat de autorități, deși este în viață**

Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu (**Dosarul nr. 19864 / 2018**) cu privire la cazul semnalat în mass media pe 31 octombrie 2018 (Mediafax; Digi 24, Observator TV), sub titluri precum *"Un nou caz de mort viu: Un bărbat din Constanța trebuie să dovedească în instanță că e viu după ce a fost declarat mort la Arad"*, *"Caz neobișnuit. Bărbat declarat mort în Arad, deși este viu și trăiește în Constanța"*.

Știrile prezentau cazul unui pensionar de 70 de ani, domiciliat în comuna Valu lui Traian, județul Constanța, care a fost, în mod eronat, declarat mort, în Arad și care, pentru a putea beneficia de pensie, era nevoit să apeleze la instanță ca să dovedească mai întâi faptul că este viu.

Din informațiile prezentate de canalele media, reieșea că Primăria Valu lui Traian, județul Constanța, a fost înștiințată de Primăria Arad că persoana în cauză este declarată decedată. Actul de deces a fost eliberat de către Serviciul de Stare Civilă din cadrul Primăriei Municipiului Arad, urmare a solicitării Poliției

Municipiului Arad, pe baza constatărilor făcute cu prilejul identificării unei persoane decedate într-o clădire dezafectată din localitate.

Față de prevederile art.52 din Constituția României privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și în conformitate cu art. 59 din Constituția României, coroborat cu art. 16, alin (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și art. 25 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, instituția Avocatul Poporului a efectuat o *cercetare preliminară, solicitând informații autorităților implicate* și a dispus *efectuarea unei anchete*, de către Biroul Teritorial Timiș, la sediul Poliției Municipiului Arad, pentru a lămuri împrejurările în care s-a ajuns la identificarea greșită a persoanei decedate și la declararea decesului unei alte persoane, aflate în viață.

În urma anchetei, care a vizat obținerea de informații privind procedura de identificare a persoanei decedate (constatare, cercetare, termen de desfășurare a anchetei, identificare aparținători și, respectiv, dacă s-a dispus efectuarea unei anchete interne, în urma aspectelor sesizate în presă) au rezultat următoarele:

În data de 22 august 2018, la ora 02.50, ofițerul de serviciu de la Poliția Municipiului Arad a fost sesizat, de către o persoană fără adăpost, cu privire la decesul altei persoane fără adăpost, despre care știa că suferă de ciroză hepatică, într-o anexă a unui imobil abandonat, situat în _____, str. _____ nr. _____.

La fața locului, s-a deplasat un echipaj de ordine și siguranță publică, constituit dintr-un agent-șef adjunct de poliție din cadrul Poliției Municipiului Arad și un plutonier din cadrul Inspectoratului Județean de Jandarmi Arad.

În lipsa actelor de identitate ale persoanei decedate și pornind de la informațiile cu privire la numele acesteia, vârsta aproximativă și locul nașterii, obținute de la martorul care îi anunțase decesul și care pretindea că o cunoaște, s-a procedat la verificări în Baza Națională de Date privind Evidența Persoanelor,

administrată de DEPABD și, ulterior, pe baza CNP-ului furnizat, s-a accesat, de pe stația TETRA din dotarea Poliției, aplicația INTER-ID Mobile.

Pe baza criteriilor de căutare în baza de date, s-au obținut datele unei singure persoane, care figura cu domiciliul legal în comuna Valu lui Traian, jud. Constanța, fotografia acesteia -afișată pe ecranul stației- fiindu-i prezentată martorului, care a confirmat că-l recunoaște pe decedat.

În declarația dată de lucrătorul Biroului de Ordine Publică a Poliției Municipiului Arad, se precizează că persoana care l-a „recunoscut” în fotografie pe cel decedat se afla într-o vădită și avansată stare de ebrietate, iar fotografia prezentată acestuia era de dimensiuni foarte reduse (3x3 cm) și de o calitate foarte scăzută.

Pentru continuarea cercetării privind cauzele decesului, conform normelor procesual-penale, a fost solicitată echipa de cercetare la fața locului, compusă dintr-un comisar de poliție, în calitate de organ de cercetare al Poliției judiciare-din cadrul Biroului de Investigații Criminale Arad, și un tehnician criminalist.

Organul de cercetare al Poliției judiciare a preluat ca atare datele de identificare ale decedatului, rezultate din informațiile precare obținute în etapa inițială a cercetărilor, confirmându-le, fără a efectua investigații suplimentare cu privire la exactitatea acestora, deși, ca lucrător de investigații criminale, avea atribuția legală de serviciu de a depune toate diligențele pentru a identifica cu certitudine cadavrul. În plus, atât starea persoanei care a anunțat decesul și a făcut recunoașterea, cât și mărimea și calitatea fotografiei afișate pe ecranul stației ar fi constituit argumente suficiente pentru o verificare mai temeinică a datelor de identificare ale persoanei decedate.

Cât privește aparținătorii decedatului, conform propriei declarații, ofițerul de poliție a procedat la apelarea telefonică a șefului de post de la Poliția Comunei Valu lui Traian, județul Constanța, pentru a-i informa pe eventualii membri de familie cu

privire la decesul rudei lor, exprimându-și totodată disponibilitatea de a fi contactat telefonic.

Ulterior, pe fondul lipsei de reacție a rudelor, a întocmit documentele necesare emiterii actului de deces, datele eronate parvenindu-i Serviciului Stare Civilă din cadrul S.P.C.L.E.P. Arad, care a emis astfel Certificatul de deces pe numele unei persoane aflate în viață.

Din informațiile primite de instituția Avocatul Poporului, Serviciul Stare Civilă a înregistrat decesul în baza Certificatului medical constatator al decesului nr. 213/A3 din 23 august 2018, eliberat de Serviciul Medicină Legală Arad, a Dovezii nr. 11704 din 22 august 2018, respectiv a Procesului-verbal de identificare a cadavrului, emise de către Biroul de Investigații Criminale din cadrul I.P.J. Arad și a Dovezii nr. 357/VIII/1/2018 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Arad. Decesul a fost comunicat la locul de domiciliu al persoanei declarate decedate.

Cadavrul decedatului a fost depus în data de 22.08.2018 la Serviciul de Medicină Legală Arad - Morga Spitalului Județean Arad, de unde, după emiterea actului constatator al morții și a Certificatului de deces din data de 27.08.2018, a fost preluat de reprezentanții unei parohii din municipiul Arad (unde sunt îngrijite și hrănite persoane fără adăpost), aceștia ocupându-se de serviciul funerar.

Abia în urma informațiilor apărute în presă cu privire la persoana declarată decedată, deși era în viață, s-a dispus, ierarhic, reluarea cercetărilor și audierilor în cauză, stabilindu-se datele de identitate reale și certe ale persoanei găsite decedată în data de 22.08.2018.

Plecând de la faptul că numele de familie și județul nașterii celor două persoane coincidea, prenumele fiind asemănătoare ” ”, la cel decedat -” ’, la persoana declarată decedată în mod eronat, ofițerul de poliție judiciară a considerat oportun să formuleze, la data de 22.11.2018, o propunere de îndreptare a erorilor materiale intervenite și, la data de 07.12.2018, procurorul de supraveghere a admis-

o, emițând, în cadrul Dosarului nr. /P/2018, Procesul-Verbal de îndreptare a erorii materiale și Ordonanța de clasare după îndreptarea erorii materiale.

Actele de îndreptare a erorii materiale emise de procuror au fost comunicate Poliției Municipiului Arad la data de 13.12.2018, fiind înaintate și Primăriei Municipiului Arad —Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor, spre a folosi, în instanță, persoanei declarate decedate în mod greșit, care promovase deja, la Judecătoria Constanța, o acțiune în anularea certificatului de deces nr. 1823/27 august 2018 și a actelor subsecvente acestuia.

Poliția Municipiului Arad a informat instituția Avocatul Poporului, prin adresa nr. 115441 din 20.12.2018, înregistrată cu nr. 5/10.01.2019, că, în cauză, s-a dispus o cercetare internă ce are ca obiect stabilirea existenței vreunei abateri disciplinare ori altei fapte ilicite imputabile polițiștilor implicați, rezultatul urmând a fi comunicat și instituției Avocatul Poporului.

Până la momentul prezentei, nu a fost comunicat Avocatului Poporului niciun rezultat cu privire la cercetarea internă de care s-a făcut vorbire.

În considerarea celor de mai sus și **având în vedere că:**

1) Persoanei declarate, în mod eronat, decedată i-au fost încălcate mai multe drepturi fundamentale garantate și ocrotite de Constituția României, aceasta fiind pusă în situația de a acționa pe calea instanței pentru a dovedi că este în viață și a-și putea reintra în drepturi. Astfel, i-a fost încălcat **dreptul la un nivel de trai**, prin **sistarea pensiei** (ca urmare a declarării eronate a decesului), dreptul la pensie fiind un drept fundamental, consacrat de **art. 47 alin. (2) din Constituția României** și garantat de Legea fundamentală.

De asemenea, i s-a încălcat **dreptul la sănătate** (odată cu declararea eronată a decesului), acesteia fiindu-i **sistate drepturile de asigurat** la Casa Națională de Asigurări de Sănătate (**persoana figura ca "decedată" la Casa de Asigurări de**

Sănătate Constanța), persoana declarată decedată nemaiputându-se bucura de pachetul de servicii de baza la care au dreptul persoanele asigurate (asistență medicală, medicamente necesare afecțiunilor de care suferă etc).

2) Din anchetă a rezultat că **nu s-au depus toate diligențele în vederea identificării posibililor aparținători ai persoanei (declarată eronat) decedate**. Aceasta a făcut posibilă consemnarea unui fapt eronat în actele de stare civilă, cu declararea decesului unei persoane aflate încă în viață și **a determinat cauzal pasivitatea autorității cu privire la căutarea adevăraților aparținători ai decedatului**, care a fost înhumat înainte ca procedura de identificare a aparținătorilor săi să fie inițiată.

Trebuie subliniat că, în astfel de spețe, conduita defectuoasă a personalului autorităților publice implicate poate cauza nu doar încălcarea mai multor drepturi fundamentale, ci și a drepturilor fundamentale ale mai multor persoane.

De aceea, în calitate de instituție națională de protecție și promovare a drepturilor omului, Avocatul Poporului insistă asupra faptului că, dacă persoana decedată în mod real avea aparținători (membri de familie), acestora le-a fost încălcat **dreptul la viață intimă, familială și privată** prevăzut de **art. 26 din Constituția României**. Faptul că ruda lor a fost înmormântată de un așezământ bisericesc, înainte ca lor să le fie adus la cunoștință decesul acesteia, constituie o astfel de încălcare, dat fiind că au fost privați de dreptul lor de a decide unde să fie înmormântat acel membru al familiei.

3) **Principiul legalității** activității desfășurate de organele administrației publice, consacrat de art. 1 alin (5) din Constituția României, constituie o garanție în beneficiul cetățenilor, împotriva arbitrariului, incoerenței, ineficienței activității autorităților publice.

Astfel de erori în actele administrative înlăptuite, care duc la încălcarea unor drepturi fundamentale ale omului, determină zdruncinarea încrederii legitime a

persoanelor fizice în instituția Poliției. Dincolo de vătămarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, aceste erori generează o incertitudine a raporturilor juridice administrative, mai ales dacă eroarea interesează acte ce privesc starea civilă a persoanei.

4) Conform prevederilor **art.1 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române**, republicată, *Poliția Română face parte din Ministerul Afacerilor Interne și este instituția specializată a statului, care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii.*

5) Potrivit prevederilor **art. 4 din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului**, cu modificările și completările ulterioare, *(1)Polițistul este obligat să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului, Constituția și legile țării, (...), prevederile regulamentelor de serviciu și să îndeplinească ordinele și dispozițiile legale ale șefilor ierarhici privind activitatea sa profesională; (2)Polițistul răspunde, în condițiile legii, pentru modul în care își execută atribuțiile de serviciu;*

6) În conformitate cu prevederile **art. 41 lit. b) și h) din Legea nr. 360/2002**, *Polițistul este dator: (...)b)(...) să își consacre activitatea profesională îndeplinirii cu competență, integritate, corectitudine și conștiinciozitate a îndatoririlor specifice de serviciu prevăzute de lege; h)prin întregul său comportament, să se arate demn de considerația și încrederea impuse de profesia de polițist;* iar potrivit prevederilor **art. 42**, polițistul este obligat: d) (...) să nu compromită, prin activitatea sa publică ori privată, prestigiul funcției sau al instituției din care face parte.

în temeiul prevederilor **art. 59 din Constituția României**, coroborate cu prevederile **art. 15 lit. f), art. 24 alin (1) și (2) și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind**

organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, în vederea realizării scopului său constituțional și legal, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

- Conducerea Poliției Municipiului Arad va dispune analizarea critică a procedurilor administrative care au permis eroarea privind declararea decesului unei persoane aflate în viață și - pornind de la acest caz- va avea în vedere adoptarea unor măsuri de remediere (fie îmbunătățirea procedurilor existente, fie elaborarea și implementarea unor proceduri suplimentare, menite să conducă la prevenirea unor asemenea erori în viitor);
- Conducerea Poliției Municipiului Arad va dispune informarea instituției Avocatul Poporului, în termen legal, cu privire la măsurile luate.

AVOCATUL POPORULUI,

VICTOR CIORBEA

București, 9 aprilie 2019